

PÄÄTÖS

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tapauskohtaisesta soveltamisesta

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Pvm.: 17.8.2015

Dnro: POPELY/2231/2015

HANKE

Kuusamon Hyvävaaran tuulivoimahanke, Kuusamo

HANKKEESTA VASTAAVA

Tiina Pitkänen
Tuulialfa Oy
Irislahdentie 23a
02230 ESPOO

HANKKEEN KUVAUS

Tuulialfa Oy suunnittelee Kuusamon yhteismetsän Hyvävaaran alueelle 4 tuulivoimalan rakentamista. Alustavasti suunniteltujen tuulivoimaloiden yksikköteho on 3-3,5 MW. Tuulivoimaloiden napakorkeus on noin 145 metriä ja roottorin halkaisija enintään 132 metriä. Sähköverkkoyhteys on tarkoitus toteuttaa maakaapeliyhteytenä tuulivoima-alueelta sähköverkkoon.

ASIAN KÄSITTELY

Vireille tulo

Tuulialfa Oy on pyytänyt sähköpostitse 11.6.2015 Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta päätöstä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettelyn) tarpeellisuudesta.

YVA-asetuksen (713/2006) 6 §:n hankeluettelon mukaan tuulivoimalahankkeisiin, joissa laitosten määrä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho on vähintään 30 megawattia, sovelletaan YVA-menettelyä. Hanke alittaa YVA-asetuksen rajan, mutta ELY-keskus voi tehdä päätöksen YVA-menettelyn soveltamisessa yksittäistapauksessa, mikäli hankkeen ominaisuudet, sijainti tai vaikutusten luonne sitä edellyttävät ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (458/1994) 4.2 ja 4.3 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Kuuleminen

ELY-keskus on pyytänyt asiasta lausunnot Kuusamon kaupungilta, Posion ja Taivalkosken kunnilta, Pohjois-Pohjanmaan liitolta ja Pohjois-Pohjanmaan museolta. Saa-
duissa lausunnoissa tuodaan esiin seuraavaa.

Kuusamon kaupunki

YVA-asetuksen 6 §:n hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä sovelletaan tuulivoimalahankkeisiin, joissa laitosten määrä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho

on vähintään 30 MW. Tämän lisäksi YVA-menettely voi tulla harkinnanvaraisesti sovellettavaksi ELY-keskuksen päätöksellä. Hanke on vähäisempi niin määrältään kuin teholtaan.

Hyvävaaraan ollaan sijoittamassa neljä tuulivoimalaa. Hankealue sijoittuu syrjäiselle alueelle. Hakijan toimittaman ympäristöselvityksen yhteenvedon ja johtopäätösten mukaan tuulivoimahankkeella ei ole haitallisia vaikutuksia asuinympäristöihin. Voimaloiden melusta ei aiheudu lähiasutuksen kohdalla melutasoylityksiä. Välkevaikutus ei ulotu asutukseen. Hankkeella ei ole vaikutuksia luonnonsuojeluun, pohjavedensuojeluun tai pintavesiin. Tuulivoimalat erottuvat lähimmille kulttuuriympäristökohteille, mutta kohteiden arvon ei arvioida heikkenevän, vaikka kaukomaisemassa erottuu tietysti kohdasta katsottaessa tuulivoimaloita. Voimalat erottuvat kaukomaisemassa selvimmin länsi- ja eteläpuolen vesistöiltä. Tuulivoimalat erottuvat kaukomaisemassa uusina, etäisinä elementteinä. Etäisyydestä ja voimaloiden vähäisestä määrästä johtuen tuulivoimalat eivät hallitse kaukomaisemaa.

Kuusamon kaupunki katsoo, ettei hanke edellytä harkinnanvaraisen YVA-menettelyä.

Kaavoitusarkkitehti on 8.7.2015 §:ssä 8 myöntänyt neljälle teholtaan 3-4 MW tuulivoimalalle suunnittelutarveluvan siten, että puuttuvat lausunnot, inc. YVA-tarveharkintapäätös, on esitettävä rakennuslupavaiheessa.

Posion kunta

Ympäristöselvityksen mukaan Hyvävaaran tuulivoimahanke sijoittuu Kuusamon ja Posion rajan tuntumaan. Etäisyys länsipuolella sijaitsevaan Posion kunnan rajaan on noin 1 km. Hyvävaara sijoittuu asuttamattomaan vaaraympäristöön. Alueella ei ole maakuntavaruuksia eikä alueella ole yleis- tai asemakaavaa. Hankkeella ei ole vaikutuksia pohjaveden suojeluun tai pintavesiin. Voimalat erottuvat kaukomaisemassa selvemmin länsi- ja eteläpuolen vesistöiltä esim. Posion puolella Kalmonjärvi, jolla yksi loma-asunto joka noin 3,2 kilometrin päässä kohteesta. Tuulivoimalat erottuvat kaukomaisemassa uusina etäisinä elementteinä, mutta voimaloiden vähäisestä määrästä (4 kpl) johtuen eivät hallitse kaukomaisemaa.

Posion kunta ei näe tarpeelliseksi YVA-menettelyä, Posion kunnan näkökulmasta katsottuna.

Taivalkosken kunta

Tuulialfa Oy suunnittelee Kuusamon Hyvävaaran alueelle 4 tuulivoimalan rakentamista. Alustavasti suunniteltujen tuulivoimaloiden yksikköteho on 3-3,5 MW. Lausuntopyyntöön liitteenä olevien asiakirjojen mukaan Hyvävaaran tuulivoimahanke sijoittuu Kuusamon kunnan länsiosaan Posion rajan tuntumaan. Tuulivoimahanke sijaitsee n. 5,5 km etäisyydellä Taivalkosken kunnan rajasta ja 6,5 km etäisyydellä Taivalkosken kunnan puolella olevasta asutuksesta.

Kun ko. tuulivoimahanke sijaitsee noin etäällä Taivalkosken kunnan rajasta, niin tällä hankkeella ei ole mitään vaikutuksia kunnan maankäytön suunnitteluun eikä alueiden käyttöön.

Edellä kerrottuun viitaten esitän, että Taivalkosken kunnalla ei ole Hyvävaaran tuulivoimalan yva-menettelyn tarpeellisuudesta mitään lausuttavaa.

Valmistelija kunnansihteeri Onerva Heinilahti, puhelin 040 860 8951.

Kunnanjohtajan esitys: Kunnanhallitus esittää viitaten rakennustarkastajan lausuntoon ja yleiseen pyrkimykseen välttää tarpeetonta sääntelyä, ettei se näe yva-menettelyä tarpeelliseksi 4 tuulivoimalan rakentamisessa Kuusamon Hyvävaaran alueelle.

Päätös: Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnanjohtajan esityksen.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Voimassa olevassa maakuntakaavassa hankealueelle ei ole osoitettu merkintöjä. Myöskään Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavassa tai 2. vaihemaakuntakaavan luonnoksessa alueelle ei ole osoitettu merkintöjä.

Hankealueen soveltuvuutta tuulivoimarakentamiseen on selvitetty aiemmin Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan manneralueen tuulivoimaselvityksessä (2011). Hankealue sijoittuu ko. selvityksen kohteella nro 23, jonka soveltuvuusluokka on 1/AB. Mahdollisina vaikutuskohteina todettiin lähialueen kyläasutus, kulttuuriympäristön kannalta arvokkaat alueet sekä petolinnut. Selvitetty alue oli nyt vireillä olevaa hanketta huomattavasti laajempi.

Hanke jää yva-asetuksen hankeluettelon tuulivoimahankkeiden kokorajan alapuolelle. Maakuntakaavan toteuttamisen ja tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaamisen näkökulmasta hankkeen toteuttaminen ei edellytä yva-menettelyä.

Pohjois-Pohjanmaan museo

Rakennettu kulttuuriympäristö

Kuusamon Hyvävaaran alueen tuulivoimapuistohankkeen ympäristöselvityksessä on selvitetty hankealueella ja hankkeen vaikutusalueella (teoreettisella maksiminäkyvyysalueella/25 km) sijaitsevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt. Tuulivoimapuistohankkeen vaikutuksia niihin selvitetään näkemäanalyysin ja havainnekuvien avulla. Arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennetun kulttuuriympäristön osalta Kuusamon Hyvävaaran tuulivoimapuistohankkeen ympäristövaikutukset voidaan Pohjois-Pohjanmaan museon mielestä selvittää yleiskaavoituksellisin keinoin.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Hyvävaaran alueen tuulivoimapuistohankkeen ympäristöselvityksessä lähimpien muinaisjäännösten todetaan sijaitsevan yli 3 km etäisyydellä alueesta. Lähin tunnettu muinaisjäännös sijaitsee lähes kuuden kilometrin päässä Posion kunnan puolella Kynsiojen Kemiperän Kälkäjänniemessä. Hankealueella tai sen läheisyydessä ei ole tehty arkeologista tutkimuksia, mikä osaltaan selittää sitä, että kohteita ei tunneta. Pohjois-Pohjanmaan museon näkemyksen mukaan hankkeen vaikutukset muinaisjäännöksiin ovat selvitettävissä yleiskaavoituksen yhteydessä eikä tarvetta YVA-menettelyyn ole.

Maankäytön suunnittelu

Hankealue on metsätalouskäytössä olevaa vaara-aluetta. Lähiympäristössä ei ole metsätalouden ohella muuta maankäyttöä. Ympärivällä alueella harrastetaan metsästystä ja Hyvävaaran alue on porojen kesälaidunalueita.

Maakuntakaavassa tai vaihekaavoissa hankealueelle ei ole osoitettu maankäyttöva-
rauksia. Läheisyydessä sijaitseva Natura-alue on osoitettu SL-merkinnällä ja hanke-
alueen pohjoispuolella Kurkijokivarressa on osoitettu arvokas tuuli- ja rantakerros-
tuma (ge-3).

Itä-Lapin maakuntakaavassa ei ole osoitettu hankealueen läheisyyteen erityistä
maankäyttöä. Itä-Lappiin ollaan laatimassa uutta maakuntakaavaa, joka on luonnos-
vaiheessa. Kaavaluonnoksessa ei ole esitetty erityistä maankäyttöä hankealueen lä-
heisyyteen.

Alueella ei ole yleis- tai asemakaavoja.

Tuulivoimalat eivät rajoita nykyistä maankäyttöä kiinteistön ulkopuolella. Alueeseen
ei kohdistu rakentamispaineita. Hanke ei ole voimassa olevien kaavojen vastainen
eikä hanke rajoita maankäyttöä.

Liittyminen muihin hankkeisiin

Harkintapyynnön liitteenä on ympäristöselvitys, jonka mukaan hankealueen läheisyy-
dessä yli 16 km etäisyydellä pohjoiseen Kuusamon ja Posion rajalla on rakenteilla
tuulivoimaloita.

Vaikutusten arviointi YVA-tarveharkintaa varten

Ympäristöselvityksessä todetaan lähimpien asuinrakennusten sijaitsevan yli 3,5 km
etäisyydellä pohjoisessa Jokilammen kyläalueella. Lähin loma-asutus sijaitsee län-
nessä Posion puolella noin 2,6 km etäisyydellä Kalmonjärven rannalla. Muu loma-
asutus on vähintään 3,5 km etäisyydellä.

Hyvävaaran kaakkoispuolella noin 1,7 km päässä hankealueesta sijaitsee Lohivaaran
Natura 200 -alue (FI1101632), jonka suojeluperusteena on luontodirektiivi. Alue kä-
sittää metsä- ja suoalueita sekä Hyväjärven. Läntinen osa Natura-alueesta kuuluu
vanhojen metsien suojeluohjelmaan (AMO110229). Muut luonnonsuojelualueet sijait-
sevat yli 10 km etäisyydellä hankealueesta.

Hankealueen lähiympäristössä (alle 2 km) ei ole muita luonnonsuojelullisesti arvok-
kaita valtakunnallisia tai maakunnallisia kohteita. Kurkijoen tuntumassa on valtakun-
nallisesti arvokas tuuli- ja rantakerrostuma. Etäisyyttä hankealueelta on yli 4 km.

Hankkeen vaikutusalueella ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita.
Lähin kohde sijoittuu yli 45 km etäisyydelle suunnittelualueen eteläpuolelle.

Tuulivoimaloiden teoreettisella maksiminäkyvyysalueella (25 km) sijaitsee yhteensä
5 valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä. Lähimmät kohteet (py-
ramidikatkoiset kesänavetat) sijoittuvat suunniteltujen tuulivoimaloiden pohjoispuo-
lelle, noin 3,5 km etäisyydellä.

Hankkeen teoreettisella näkyvyysalueella (alle 25 km) sijaitsee 12 maakuntakaavan
mukaista kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeää aluetta. Lähin
kohde on Jokilammen kylä hankealueen pohjoispuolella, noin 3,5 km etäisyydellä.
Noin viiden kilometrin etäisyydelle sijoittuu maakunnallisesti arvokas Purnun kylä ja
noin 7 kilometrin etäisyydelle kaakkoon Pulkkasen kylä.

Suunnittelualueella tai sen läheisyydessä ei ole tiedossa olevia muinaismuistokoh-
teita. Lähin tunnettu muinaismuisto sijaitsee yli kolmen kilometrin etäisyydellä hanke-
alueesta.

Näkymäalueanalyysi ja havainnekuvat on laadittu WindPRO-ohjelmalla. Näkymäalueanalyysi osoittaa, että tuulivoimalat erottuvat hankealueen lähiympäristössä (alle 10 km) laajemmin isojen vesistöjen alueella lännessä ja etelässä sekä aivan hankealueen läheisyydessä länsipuoleisella laajalla suoalueella. Idässä tuulivoimalat erottuvat lähinnä Purnuvaaran alueella Iso-Purnun rannalle ja pohjoisessa Jokikylän alueella tienvarren ympäristöön. Tuulivoimalat erottuvat maisemassa Purnun ja Jokikylän kulttuuriympäristöihin.

Alueella ei ole tiedossa rauhoitettujen tai uhanalaisten lajien esiintymiä eikä hankealue käsitä ympäristöjä, jotka olisivat potentiaalisia liito-oravan, lepakoiden tai muiden huomionarvoisten lajien esiintymisalueita.

Hankealue on käsiteltyä talousmetsää eikä voimaloiden alueella ole erityistä linnustollista arvoa. Alueella tai sen läheisyydessä ei ole metson soidinalueita. Lähin maakotkan pesä sijaitsee yli 6 km etäisyydellä hankealueesta. Hankealue ei sijoitu linnuston päämuuttoreiteille eikä läheisyydessä ole kansallisesti tai kansainvälisesti tärkeitä lintualueita. Lähimmät näistä sijaitsevat yli 9 km etäisyydellä.

Hankealue on pääasiassa tuoreen kankaan talousmetsää. Hankealueen metsät ovat käsiteltyjä ja pääosin hakkuuaukkoina tai taimikkona. Alueella ei ole tiedossa erityisiä luonnon arvokohteita (metsälaki, vesilaki, luonnonsuojelulaki) tai uhanalaisia luontotyyppiä tai lajeja.

Metsästys ei esty hankealueen ympäristössä eikä hankkeen vähäisestä tuulivoimaloiden määrästä ja sijainnista metsämaalla aiheudu haittoja porojen laiduntamiselle.

Hankealue ei sijoitu pohjavesialueelle. Lähin pohjavesialue sijaitsee yli 4 km etäisyydellä. Hankealueen tuntumassa sijaitsevat Savolaisenlampi ja Rumpuoja. Hyvävaaran länsipuolella on laajalti luonnontilainen Kalmonsuo ja eteläpuolella Honkasuo. Alueen vedet virtaavat Hyvävaarasta länteen Kalmonsuon kautta Kalmonjärveen ja edelleen Kalmonjokea Kynsijokeen.

Tuulivoimaloiden välkkeestä on tehty laskelmat WindPRO-ohjelmalla ottaen huomioon keskimääräiset sääolot. Tällä tavoin arvioitu todennäköinen vilkkumisaika on kolmessa asunnossa niukasti yli Ruotsissa ja Saksassa käytössä olevan suositusarvon 8 tuntia/vuosi (suurin vilkkumisaika 11 tuntia 20 minuuttia). Laskentatulosten 8 h/a varjostusalueella ei ole yhtäkään asuinrakennusta tai lomarakennusta. 1 h/a varjostusalueella ei ole myöskään rakennuksia. Varjostusvaikutukset jäävät mallinnusta vähäisemmiksi, mikäli alueella kasvava puusto huomioidaan.

Tuulivoimaloiden melumallinnus on tehty Ympäristöministeriön melumallinnusohjeistuksen mukaisesti. Tehtyjen laskelmien mukaan tuulivoimaloiden aiheuttama melu ei ylitä valtioneuvoston päätöksen (993/1992) ohjearvoja. Myös ympäristöhallinnon vastaavat, tiukemmat suunnitteluohjearvot alittuvat laskelmien mukaan kaikkien asuntojen kohdalla. Myös matalataajuiset äänitasot jäävät kaikissa rakennuksissa sisäohjearvojen alapuolelle, kun rakenteiden ääneneristävyys huomioidaan.

Hanke ei ole ristiriidassa lentoliikenteen tai säätutkien toiminnan kannalta. Puolustusvoimien erityistarpeita parhaillaan selvitetään.

RATKAISU

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus päättää, että Kuusamon Hyvävaaran tuulivoimahankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Perustelut

Arviointimenettelyä tulee 1.6.2011 voimaan tulleen YVA-asetuksen (713/2006) muutoksen perusteella soveltaa tuulivoimahankkeeseen, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 30 megawattia. Suunnitellut 4 voimalaa jäävät selvästi YVA-asetuksen rajan alapuolelle.

ELY-keskus voi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (469/1994) 4 §:n 2 momentin perusteella tehdä sen lisäksi päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa, jos hanke todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioiden, merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Hankkeella ei ole ennalta arvioiden sellaisia merkittäviä haitallisia vaikutuksia asutukseen, ihmisen terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen, suojelu- tai kulttuurihistoriallisesti arvokkaisiin kohteisiin, kaukomaisemaan tai luonnon monimuotoisuuteen, jotka olisi selvitettävä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisessa menettelyssä. Hankkeella on vaikutusta mm. maisemaan, kulttuuriympäristöön, linnustoon, luonnonympäristöön, asutukseen ja virkistyskäyttöön. Nämä vaikutukset eivät kuitenkaan ennalta arvioiden ole niin merkittäviä, että niiden selvittäminen edellyttäisi ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Lähialueilla tiedossa olevat tuulivoimahankkeet ovat niin etäällä, ettei niillä ole ennalta arvioiden merkittäviä yhteisvaikutuksia puheena olevan hankkeen kanssa.

Mikäli hanke muuttuu nyt esitetystä tai sitä myöhemmin laajennetaan, tulee YVA-menettelyn tarve arvioida uudestaan.

VAIKUTUSTEN SELVITTÄMINEN

YVA-lain 25 §:n mukaisesti hankkeesta vastaavan on sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksistä suunnittelutarveratkaisulla on hyvä keskustella ELY-keskuksen alueidenkäyttöryhmän kanssa sen jälkeen kun tarveharkintapäätös on tehty.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994) ja laki sen muuttamisesta (458/2006).

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) ja asetus sen muuttamisesta (359/2011).

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 17 §:n 2 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta tai hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan (laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 19 §:n 3 momentti).

KUULUTTAMINEN

Päätös on nähtävillä Kuusamon kaupungin ja Posion ja Taivalkosken kuntien virallisilla ilmoitustauluilla ja sähköisenä osoitteessa www.ymparisto.fi/YVA > YVA-päätökset > Pohjois-Pohjanmaa > Energiantuotanto

Johtaja

Jonas Liimatta

Ympäristöasiantuntija

Heli Kinnunen

PÄÄTÖS Tuulialfa Oy, Iirislahdentie 23a, 02230 ESPOO, saantitodistuksin

MAKSU maksutta

LIITE Valitusosoitus

TIEDOKSI

Kuusamon kaupunki
Posion kunta
Taivalkosken kunta
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Pohjanmaan museo
Suomen ympäristökeskus

VALITUSOSOITUS

Liite ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 6 § :n mukaiseen päätökseen

Valitusviranomainen

Hankkeesta vastaava saa hakea muutosta tähän päätökseen **Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä. Tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta,
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan sekä
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä,
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta,
- asiamiehen valtakirja sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse tai toimittaa lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika on kello 8.00 - 16.15. Valituskirjelmän toimittamisesta telekopiona tai sähköpostina säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003)

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot

käyntiosoite: Isokatu 4, 90100 Oulu

postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

telekopio: 029 56 42841

sähköpostiosoite: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

puhelin: 029 56 42800

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista